

Teza: należyta staranność radcy prawnego

Nawet jeśli pełnomocnictwo udzielone radcy prawnemu do prowadzenia sprawy obejmowało zastępstwo procesowe w pierwszej instancji, obowiązkiem radcy prawnego było, w ramach tego pełnomocnictwa, złożenie wniosku o uzasadnienie wyroku.

Sygn. akt WO- 78/16

ORZECZENIE

Dnia 24 sierpnia 2016 r.

Wyższy Sąd Dyscyplinarny w

Warszawie w składzie następującym:

Przewodniczący: SWSD Zbigniew Wojciechowski /sprawozdawca/

Sędziowie: SWSD Magdalena Szcześniak

SWSD Bożena Stradowska-Adamska

Protokolant: Kamila Kamińska

przy udziale Zastępcy Głównego Rzecznika Dyscyplinarnego Lecha Ciarkowskiego po

rozpoznaniu na rozprawie w dniu 24 sierpnia 2016 r. sprawy radcy prawnego K. S.

obwinionej o popełnienie przewinienia dyscyplinarnego z art. 64 ust. 1 ustawy z dnia 6 lipca 1982 r. o radcach prawnych (Dz. U. z 2016r., poz. 233 tekst jednolity) w związku z art. 6 ust. 1 i art. 28 ust. 6 Kodeksu Etyki Radcy Prawnego (ogłoszony Uchwałą Nr 8/VIII/2010 Prezydium Krajowej Rady Radców Prawnych z dnia 28 grudnia 2010 r.).

z powodu odwołania pokrzywdzonej T. S.

od orzeczenia Okręgowego Sądu Dyscyplinarnego Okręgowej Izby Radców Prawnych w Warszawie z dnia 01 marca 2016 r. (sygn. akt D 83/2015);

orzeka:

1/ uchyla orzeczenie Okręgowego Sądu Dyscyplinarnego Okręgowej Izby Radców Prawnych w Warszawie z dnia 01 marca 2016 r. (sygn. akt D 83/2015); i przekazuje sprawę ww. Sądowi do ponownego rozpoznania;

2/ rozstrzygnięcie o kosztach postępowania odwoławczego przed Wyższym Sądem Dyscyplinarnym w kwocie 1.100 zł (słownie: jeden tysiąc zł) pozostawia do rozpoznania Okręgowemu Sądowi Dyscyplinarnemu w Warszawie

Uzasadnienie

W dniu 30 listopada 2015 r. Zastępca Rzecznika Dyscyplinarnego Okręgowej Izby Radców Prawnych w Warszawie złożyła do Okręgowego Sądu Dyscyplinarnego Okręgowej Izby Radców Prawnych w Warszawie wniosek o ukaranie radcy prawnego K. S., wobec dopuszczenia się naruszenia obowiązków zawodowych i podstawowych wartości i zasad wykonywania zawodu radcy prawnego określonych w art. 6 ust. 1 i art. 28 ust. 6 Kodeksu Etyki Radcy Prawnego, ogłoszonego uchwałą nr 8/VIII/2010 Prezydium Krajowej Rady Radców Prawnych z dnia 28 grudnia 2010 r., który ma zastosowanie w postępowaniu niniejszym na podstawie § 2 uchwały nr 3/2014 Nadzwyczajnego Krajowego Zjazdu Radców Prawnych z 22 listopada 2014 r. w sprawie Kodeksu Etyki Radcy Prawnego, ponieważ dotyczy ono zdarzeń, które miały miejsce przed 01 lipca 2015 r., poprzez niez uzyskanie zgody klienta, w miarę możliwości pisemnej, na zaniechanie wniesienia

środka zmierzającego do wzruszenia orzeczenia Sądu Rejonowego dla W. z dnia 02 stycznia 2012 r. w sprawie o sygn. akt (...), niedochowanie należytej staranności w zakresie zapoznania się z treścią tego orzeczenia I instancji i wskazania klientowi rekomendacji co do wniesienia takiego środka.

W dniu w dniu 01 stycznia 2016 r. obwiniona radca prawny K. S. wniosła opowiedz na wniosek Rzecznika Dyscyplinarnego Okręgowej Izby Radców Prawnych w Warszawie. Wskazała w nim, że ustalenie porozumienia ze skarżącą co do ewentualnego wniesienia apelacji było praktycznie niemożliwe. Wskazała także, że była obecna ze skarżącą na wszystkich posiedzeniach sądu w przedmiotowej sprawie, i brak jest podstaw do uznania, że nie zapoznała się z rozstrzygnięciem sądu I instancji. Obwiniona wskazała, że była w pełni świadoma treści tegoż wyroku zarówno co do meritum, jak i kosztów postępowania. Wskazała również, że jej klientka nie wyrażała woli zaskarżenia wyroku ani po wysłuchaniu jego treści ani w późniejszym terminie. Obwiniona podkreślała, że pokrzywdzona nie wykazywała żadnej woli kontaktu z obwinioną poza wykonaniem jednego telefonu 3-4 miesiące po wydaniu wyroku z niezobowiązującym pytaniem o koszt ewentualnej apelacji.

W toku toczącego się postępowania pokrzywdzona podtrzymywała swoje stanowisko w sprawie, zawarte w dotychczasowych pismach. Twierdziła, że obwiniona nie pouczyła jej o możliwości apelowania wyroku, ani o sposobie złożenia środka zaskarżenia. Twierdziła również, że nie zgadza się z wyrokiem Sądu I instancji. Według pokrzywdzonej obwiniona miała wówczas stwierdzić, że wyrok będzie można skarżyć jak będzie uzasadnienie.

W dniu 01 marca 2016 r. Okręgowy Sad Dyscyplinarny Okręgowej Izby Radców Prawnych w Warszawie obwinioną radcę prawnego K. S. uniewinnił od zarzucanego jej czynu. Sąd ten stan faktyczny ustalił w oparciu o wyjaśnienia obwinionej (protokół z dnia 01 marca 2016 r.), zeznania świadka T. S. (protokół z rozprawy w dniu 01 marca 2016 r.) oraz dowodowy zgromadzone w sprawie wskazane we wniosku i Zastępcy Rzecznika Dyscyplinarnego o ukaranie. Sąd dyscyplinarny I instancji uznał, że działania radcy prawnego należy oceniać pod kątem okoliczności konkretnej sprawy, możliwości i przyjętych sposobów komunikacji z klientem oraz samego wyniku prowadzonej sprawy. Jednocześnie, wskazał, że w postępowaniu dyscyplinarnym stosuje się odpowiednio przepisy Kodeksu postępowania karnego, które nakazują nie dające się usunąć wątpliwości rozstrzygać na korzyść obwinionego. Uznał również, że w sprawie prowadzonej przez obwinioną doszło do wydania pozytywnego rozstrzygnięcia dla pokrzywdzonej, gdyż nie doszło do oddalenia powództwa. Ustalił, że obwiniona śledziła tok sprawy i była obecna na rozprawach.

Ponadto w uzasadnieniu tego wyroku uznano, iż strony ustaliły prowadzenie sprawy przez obwinioną tylko w pierwszej instancji przed Sądem Rejonowym.

Przy tak przyjętych okolicznościach faktycznych, Sąd dyscyplinarny I instancji uznał, iż wobec rozbieżności pomiędzy stronami w zakresie pouczenia o możliwości i sposobie wniesienia środka zaskarżenia, braku wiarygodnych dowodów wskazujących na odmienne działania, nie można stwierdzić aby doszło do naruszenia obowiązków zawodowych, czy zasad wykonywania zawodu radcy prawnego przez obwinioną.

Od w/w wyroku odwołanie wniosła pokrzywdzona. Zaskarżonemu wyrokowi zarzuciła

1.

naruszenie przepisów ustawy o radcach prawnych w zw. z art. 424 Kodeksu postępowania karnego, poprzez brak wyjaśnienia postawy prawnej orzeczenia,

2.

naruszenie przepisów Kodeksu Etyki Radcy Prawnego poprzez nieprawidłowe przyporządkowanie stanu faktycznego do norm wynikających z Kodeksu Etyki Radcy Prawnego w wyniku czego obwiniona została uniewinniona,

3.

naruszenie art. 44 ust. 1 Kodeksu Etyki Radcy Prawnego poprzez jego niewłaściwą interpretację oraz niewłaściwe zastosowanie polegające na uznaniu, że obwiniona informowała pokrzywdzoną o stanie sprawy, a także pouczyła o przysługujących jej środkach zaskarżenia, rozważyła wniesienie wniosku o sporządzenie i doręczenie wyroku z uzasadnieniem.

4.

Naruszenie zasad podstawowych, chociażby wyrażonych w preambule Kodeksu Etyki Radców Prawnych, poprzez nieuzasadnione pominięcie istotnych faktów i dowodów na niegodne zawodu zaufania publicznego działanie obwinionej tj- przegłądanie akt sprawy sądowej, po skutecznym wypowiedzeniu jej pełnomocnictwa przez pokrzywdzoną, bez wiedzy i zgody pokrzywdzonej.

W oparciu o tak przedstawione zarzuty, pokrzywdzona wniosła o uchylenie zaskarżonego orzeczenia i ukaranie obwinionej odpowiednio do stopnia zawinienia, ewentualnie uchylenie i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi I instancji.

Wyższy Sąd Dyscyplinarny zważył, co następuje:

Odwolanie jest zasadne i zasługuje na uwzględnienie, co do wniosku o uchylenie zaskarżonego orzeczenia i przekazanie przedmiotowej sprawy do ponownego rozpoznania przez Okręgowy Sąd Dyscyplinarny Okręgowej Izby Radców Prawnych w Warszawie.

Sąd II instancji uznał, iż pomimo nietrafności zarzutów stawianych przez pokrzywdzoną, w przedmiotowej sprawie zachodzi potrzeba przeprowadzenia przewodu sądowego w części w jakiej nie przeprowadzono dowodu z treści pełnomocnictwa udzielonego obwinionej przez pokrzywdzoną oraz w jakiej nie ustalono powodu, dla którego obwiniona nie złożyła wniosku o uzasadnienie wyroku.

W ocenie Wyższego Sądu Dyscyplinarnego obwiniona nie dochowała należytej staranności przy prowadzeniu sprawy na rzecz pokrzywdzonej. Nawet jeśli pełnomocnictwo do prowadzenia sprawy przeciwko (...) o zapłatę odszkodowania obejmowało zastępstwo procesowe w pierwszej instancji, to w ocenie Sądu II instancji nie zwalniało to obwinionej z obowiązku doprowadzenia sprawy do takiego momentu, w którym klient (pokrzywdzona) mogłaby swobodnie zdecydować o dalszych losach swojego roszczenia, w tym o wniesieniu środka zaskarżenia.

Dlatego też, zdaniem Sądu II instancji obwiniona była zobowiązana, w ramach udzielonego jej pełnomocnictwa, do podjęcia czynności procesowych międzyinstancyjnych, które wchodzą w zakres postępowania przed Sądem I instancji. Taką czynnością procesową z pewnością jest złożenie wniosku o uzasadnienie.

Wątpliwości w przedmiotowej sprawie wzbudza również, fakt umówienia się obwinionej z pokrzywdzoną w celu podjęcia decyzji co do kontynuowania postępowania w II instancji, po 3 tygodniach od dnia ogłoszenia wyroku. Skoro nie został złożony wniosek o uzasadnienie, to rozpatrywanie zasadności wnoszenia środka zaskarżenia (apelacji) było całkowicie bezprzedmiotowe z uwagi na skuteczny upływ terminu do jego złożenia w sądzie I instancji. Niezrozumiałe jest więc dla Wyższego Sądu Dyscyplinarnego podejmowanie przez obwinioną i pokrzywdzoną kwestii opłaty za potencjalną apelację.

Wyższy Sąd Dyscyplinarny ma również zastrzeżenia co do twierdzeń obwinionej w zakresie dokonanej przez niej oceny zasadności roszczenia pokrzywdzonej.

Podstawowym obowiązkiem radcy prawnego wobec Klienta wynikającym z umowy o pomoc prawną lub pełnomocnictwa, jest jej świadczenie z należyłą starannością, w szczególności wynikającą z wiedzy prawniczej i zasad etyki zawodowej, przy uwzględnieniu profesjonalnego charakteru działalności (art. 355 i 472 k.c., art. 3 ustawy o radcach prawnych). Radca prawny kieruje się przepisami prawa, ślubowaniem radcowskim, zasadami

etyki zawodowej i uchwałami samorządu, zawsze stawia sobie za cel ochronę prawną interesów klienta, uczciwie i rzetelnie wykonuje czynności zawodowe (art. 64 ustawy o radcach prawnych, art. 1 i 6 Kodeksu Etyki). Na obowiązek zachowania należytej staranności składa się wiele obowiązków szczegółowych takich jak m.in.:

- legalizm i ochrona prawna interesu klienta rozumiana jako działania zgodne z przepisami prawa, ślubowaniem radcowskim i zasadami etyki- w celu ochrony interesów klienta (art. 2 ustawy o radcach prawnych, art. 1, art. 6 i 10 Kodeksu Etyki Radcy Prawnego),

- lojalność i unikanie konfliktów interesów, czyli nadrzędne przyjmowane, że relacja pomiędzy radcą prawnym a klientem jest relacją najwyższego zaufania, ponieważ klient działa w przekonaniu o kompetencji, rzetelności i uczciwości radcy prawnego, któremu powierza prowadzenia sprawy.

Dlatego też, należy uznać, że dbałość o dobro klienta oraz ochrona prawna jego interesów stanowi zatem cel pomocy prawnej.

Ponadto radca prawny musi udzielać klientowi rad, co do wymaganego, oczekiwanego lub postulowanego przez klienta sposobu prowadzenia sprawy i pouczać go o skutkach jego działań i zaniechań związanych ze sposobem prowadzenia sprawy, w szczególności o skutkach niedochowania wymogów procesowych.

Jednocześnie obowiązkiem radcy prawnego jest utrzymywanie na bieżąco komunikacji z klientem, w szczególności informowanie go o przebiegu sprawy i jej wyniku.

W przedmiotowej sprawie obwiniona w ogóle nie wzięła pod uwagę faktu, że pokrzywdzona jako osoba starsza może nie rozumieć w wystarczającym stopniu swojej sytuacji procesowej i tym bardziej obwiniona powinna była szczególną uwagę poświęcić odpowiedniemu informowaniu pokrzywdzonej i poświęcenie jej w tym zakresie więcej czasu (uwagi).

W dalszej kolejności należy wskazać, że radca prawny w celu ochrony prawnej interesu klienta jest zobowiązany do rekomendowania takiej drogi w rozwiązaniu problemu prawnego klienta, która jest w danych okolicznościach najpewniejsza i minimalizuje ryzyko poniesienia przez klienta szkody. Powinien jednak pozwolić klientowi dokonać wyboru i nie może narzucać swego rozwiązania problemu, choćby rozwiązania przyjęte przez klienta uważał za złe lub ryzykowane, ale powinien poinformować go o skutkach i ryzyku związanym z jego wyborem (art. 2 Ustawy o radcach prawnych, art. 27 ust. 2 Kodeksu Etyki).

Przenosząc powyższe na grunt niniejsze sprawy należy wskazać, że twierdzenie obwinionej odnośnie tego, iż pokrzywdzona nie otrzymałaby tytułem odszkodowania więcej niż kwotę która została jej zasądzona wyrokiem Sądu rejonowego jest nieuprawnione. Obwiniona nie mogła dokonać niejako „z góry” oceny zasadności roszczenia powódki i w tym zakresie wejść w rolę sądu, zważywszy również na to, że nawet nie zapoznała się z treścią uzasadnienia.

W tym zakresie Wyższy Sąd Dyscyplinarny nie zgadza się z stanowiskiem zarówno obwinionej, jak i Okręgowego Sądu Dyscyplinarnego OIRP w Warszawie, który uznał, że wyrok zapadły w sprawie w pierwszej instancji był dla pokrzywdzonej korzystny. Nie można- bowiem- pominąć faktu, że pokrzywdzona przegrała postępowanie sądowe w 80 %. Wyrok tym samym dla skarżącej nie był korzystny, wbrew przyjętym przez Sąd I instancji założeniom.

Wyższy Sąd Dyscyplinarny zważa na treść art. 452 § 2 k.p.k. w brzmieniu obowiązującym dla niniejszego postępowania, który stanowi, że „Sąd odwoławczy dopuszcza dowodowy na rozprawie, jeżeli nie jest konieczne przeprowadzenie na nowo przewodu w całości. Dowody można dopuścić również przed rozprawą”

Niemniej jednak, z uwagi na to, że zgromadzony w ten sposób materiał dowodowy w sprawie, mógłby doprowadzić Wyższy Sąd Dyscyplinarny do innego przekonania niż Okręgowy Sąd Dyscyplinarny OIRP w Warszawie, Sąd II instancji ma również na uwadze jedną z naczelnych reguł kodeksu postępowania karnego, wyrażoną w art. 454 § 1 (reguła ne peius), która stanowi on tym, że w przypadku uniewinnienia oskarżonego w pierwszej instancji lub co do którego w pierwszej instancji umorzono lub warunkowo umorzono postępowania, sąd odwoławczy nie może go skazać.

Wobec powyższego, Wyższy Sąd Dyscyplinarny uchylił zaskarżone orzeczenie i przekazał sprawę do ponownego

rozpoznania Okręgowemu Sądowi Dyscyplinarnemu OIRP w Warszawie, jak w punkcie 1 orzeczenia, na zasadzie art. 437 § 1 k.p.k. art. 437 § 1 k.p.k. w zw. z art. 438 pkt 2 k.p.k. w zw. z art. 74¹ ustawy o radcach prawnych.

O kosztach postępowania za II instancję, jak w punkcie 2 orzeczenia, orzekł na mocy art. 70⁶ ust. 2 ustawy z dnia 6 lipca 1982 r. o radcach prawnych.